

Mál nr. 557

Skýrsla nr. 2 um barnaverndarlög nr. 80/2002 Unnið af stjórn Landsamtaka vistforeldra í sveitum í maí 2010

Stjórn Landsamtaka vistforeldra í sveitum (LVS) þakkar innsent erindi og lýsir yfir ánægju með að leitað sé til samtakanna varðandi endurskoðun barnaverndarlaga nr 80/2002.

Það var samdóma álit okkar stjórnarmanna að margar þær breytingartillögur á lögnum frá 2002 séu til bóta, en við söknum þess mjög að ekki skuli komið meira inn á réttindi og starfsskilyrði fósturforeldra. Á allnokkrum stöðum er vísað í norsk barnaverndarlög og framkvæmd þeirra, vildum við hafa séð að réttindi og skyldur fósturforeldra þar í landi hefðu einnig verið tekin til fyrirmyndar þegar breytingartillögur að barnaverndarlögnum voru gerðar. Því himinn og haf skilur að starfsumhverfi fósturforeldra í þessum löndum.

Eins og staðan er í dag eru fósturforeldrar verktakar hjá barnaverndarnefndum landsins. Þeir eru án allra réttinda til fría, fæðingar- og sjúkraoríofs, eftirlauna og fræðslu og stuðnings í starfi sínu. Rammi fóstursamnings er í mörgum tilvikum í lausu lofti, t.d. hvað varðar hver ber að greiða hina ýmsu kostnaðarliði sem hljótast af vistun barns. Við söknum faglegri vinnubragða, t.d. að í upphafi fósturs skuli sett ákv. markmið sem leitast er við að ná með teymisvinnu þeirra aðila sem að máiefnum barnsins koma. Við lok fósturs haldi þessir sömu aðilar skilafund þar sem farið er yfir hvernig til hefur tekist, reynslan nýtist í áframhaldandi vinnu, bæði með þennan sama einstakling svo og áframhaldandi vinnu með nýjan einstaklinga. Við viljum einnig sjá miklu meiri fræðslu til fósturforeldra. Við sem sitjum í stjórn LVS höfum langa reynslu af fósturmálum en okkur hefur aldrei verið boðið upp á fræðslu af neinu tagi af hendi yfirvalda, það eina sem í boði er er FoserPride sem samtök okkar sáu um að útvega styrki til að þýða á sínum tíma. Menntun og stuðningur í starfi hlýtur að vera grundvöllur þess fósturforeldrar geti sinnt starfi sínu eins og til er ætlast. Einnig er augljóst að sé starfsumhverfi fósturforeldra bætt hlýtur að vera auðveldara að fá hæft fólk til starfsins og það mun skila sér margfalt til þeirra fósturbarna sem hjá okkur dvelja.

Við viljum gera athugasemdir við eftirfarandi greinar frumvarpsins:

39. gr. frumvarpsins

LVS lýsir yfir sérstökum áhyggjum vegna þessara breytingatillagna. Mikið framfaraskref var stigið þegar skólar voru skyldaðir til að taka inn börn sem vistuð voru í fóstur á upptökusvæði skólans. Það skýtur því skökku við að ætla nú í framhaldi af því að skylda viðtökusveitarfélagið til að greiða almennan skólakostnað fósturbarnanna. Einnig má benda á að viðhorfið gagnvart því að taka við fósturbörnum inn í litlu skólana úti á landi hefur oft verið neikvætt, og því er hægt að spyrja hvaða viðhorfum munu fósturbörnin okkar mæta úti í samfélaginu ef sveitafélagið okkar á einnig að fara að bera kostnað af þeim börnum sem send eru til okkar. Einnig er mjög mikilvægt að kostnaður vegna fósturbarns sé greiddur af lögheimilissveitarfélagi hvort sem um varanlegt eða tímabundið fóstur er að ræða. Verði þessi breytingatillaga að veruleika mun það gera fósturforeidrum á landsbyggðinni mjög erfitt fyrir, sérstaklega í smærri sveitarfélögum. Kostnaðaraukinn sem af þessu gæti stafað gæti hreinlega sligað litla skóla, en þeir hafa einmitt oft náð bestum árangri í kennslu fósturbarna með ýmiskonar sértæk vandamál. Við sjáum fyrir okkur að starfsumhverfi margra fósturforeldra verði teflt í tvísýnu.

Tillaga okkar er þessi:

...Hverju sveitarfélagi er skylt að sjá til þess að skólaskyld börn, sem ráðstafað hefur verið í fóstur njóti skólavistar í sveitarfélaginu. Sveitarfélag sem ráðstafar barni í fóstur ber ábyrgð á að greiða allan venjubundin kostnað sem hlýst af skólagöngu barnsins, auk allrar sérfræðipjónustu vegna sérþarfa fósturbarns.

48. gr. frumvarpsins

LVS gerir þá kröfu að hagsmunasamtök vist- og fósturforeldra verði höfð með í ráðum þegar rætt er um laun og starfsumhverfi. Ef svo verður ekki erum við líklega eina stétt landsins sem hefur ekkert um þessi mál að segja.

Í þessu samhengi er einnig vert að skoða samninga við vist- og fósturforeldra, það er álit okkar í LVS að gera eigi þjónustusamninga við vist- og fósturforeldra til lengri tíma þar sem fram komi hversu mörg pláss viðkomandi hefur og áætlun um hvernig barnaverndaryfirvöld vilja nýta þau rými. Vist- og fósturforeldrum verði tryggð laun samkvæmt áætluninni en kostnaður verði metinn vegna hvers fósturs í fóstursamningi.

Tillaga okkar er þessi:

...Ráðuneytið setur að fengnum tillögum Barnaverndarstofu, og að höfðu samráði við samband íslenskra sveitarfélaga og félagasamtök fóstur- og vistforeldra, reglugerð um fjárhæð gjalda sem sveitarfélögum ber að greiða skv....

49. gr. frumvarpsins

Við viljum skerpa á þessari grein þar sem við teljum mjög mikilvægt að fagleg vinna sé í kringum hverja vistun og gott og markvisst eftirlit sé með allri þeirri vinnu. Við viljum sjá teymisvinnu í kringum hvert barn og ef slíkur fundur væri haldin þó svo ekki væri nema einu sinni á ári þá gæti hann haft mikil áhrif, þar fá allir sem hlut eiga að máli, foreldrar, fósturforeldrar, sálfræðingur, kennari barns o.fl. sem koma að málefnum barnsins allar upplýsingar og barnið hefur einnig tök á að tjá sínar óskir og þarfir á slíkum fundi ef það hefur aldur og þroska til. Slíkur fundur gæti þá lagt til hvernig skuli unnið í framhaldinu og sett áframhaldandi markmið með vistuninni.

Hægt væri að skjóta inn í textann um hlutverk barnaverndarnefnda eftirfarandi:

...Barnaverndarnefnd skal halda teymisfund með öllum þeim aðilum sem koma að máli fósturbarns, og með því sjálfu ef aldur og aðstæður þess leyfa, a.m.k. einu sinni á ári. Þar er farið yfir stöðu barns, árangur af vistun metin, þarfir barnsins metnar og í framhaldinu lagður grunnur að hvert skuli stefnt í áframhaldandi vinnu kringum barnið.

Virðingarfyllt fyrir hönd stjórnar LVS

EVA DÖGG ÞORSTEINSDÓTTIR

Eva Dögg Þorsteinsdóttir